

EVRENSEL PARLAMENTO'25

Ekonomi Meclisi

Çalışma Rehberi

Meclis Başkanı:Emir Ali Erbek

Meclis Başkan Yardımcısı:Yusuf Baş

Akademik Ekip Üyesi: Hediye Efsa Ada Filorinalı

Kapsam: Finansal Manipülasyonun uzun vadede piyasa dinamikleri, ekonomik büyüme ve toplumsal refah üzerindeki etkilerinin incelenmesi

Geçmiş: 1929 Büyük Buhranının küresel piyasalarda yarattığı yıkıcı etkilerin incelenmesi

Günümüz: Wirecard skandalının finansal denetim süreçlerindeki zafiyetleri ortaya koyması bağlamında incelenmesi ve buna bağlı olarak küresel finansal dolandırıcılık vakaları

Gelecek: Gelecekte Dijital Merkez Bankası Paralarının (CBDC) küresel finans sisteminde merkezi bir rol üstlenmesi ile hükümetlerin otoriter kontrol ve piyasa manipülasyonu uygulama ihtimali

İÇERİK TABLOSU

A) Meclisin Kapsamı ve Açıklaması

B) Kapsamla İlgili Genel Terimler

C) Geçmiş Konusu ve Açıklaması

D) Geçmiş Alt Başlıkları

E) Günümüz Konusu ve Açıklaması

F) Günümüz Alt Başlıkları

G) Gelecek Konusu ve Açıklaması

H) Gelecek Alt Başlıkları

I) Kaynakça

A) MECLİSİN KAPSAMI VE AÇIKLAMASI

Manipölasyon, bir kişinin başkalarını kendi çıkarları doğrultusunda kullanması, kontrol etmesi veya onlara bilinçsizce istemedikleri bir şeyi yaptırma davranışına verilen isimdir. Borsa terminolojisinde ise manipölasyona **Finansal Manipölasyon** adı verilir. Finansal manipölasyon: piyasa dengelerini bozmak, yatırımcıların arz ve taleplerinin serbest biçimde oluşmasını engellemek, yatırımcıları kandırarak bir menkul kıymette işlem yapmaya sevk etmek , bir menkul kıymetin fiyatını arttırmak/düşürmek/ sabit tutmak ve haksız kazanç elde etmek amaçlarıyla yapılan kasıtlı mali müdahalelerdir.

Örneğin 2008 yılında Bernie Madoff Amerika'daki en büyük ponzi şemasını kurmuştur ve yatırımcılarını 65 milyar dolar dolandırmıştır. Bernie Madoff yatırımcılarına, onların parasının finans piyasasında değerlendireceğini ve yüksek gelirler elde edeceklerini söylemiştir. Ancak yatırımcılarından aldığı paraları finans piyasasında değerlendirmek yerine, yeni yatırımcılar geldikçe onların paraları ile eski yatırımcılara ödeme yapmıştır ve yatırımcılara da sahte gelirler göstermiştir. 2008 yılında yaşanan bu olayda piyasanın yapay olarak yönlendirilmesi, yanıltıcı mali tabloların oluşturulması ve kitlelerin kandırılarak milyar dolarların yasadışı şekilde yönetilmesi finansal manipölasyona örnektir.

B) KAPSAMLA İLGİLİ TERİMLER

Menkul Kıymetler: Menkul Kıymetler, finansal piyasalarda alınıp satılabilen, değerli ve genellikle yatırım amacıyla kullanılan her türlü değeri ifade eder. Hisse senetleri ve dövizler menkul kıymetlere örnektir.

Ponzi Şeması: Ponzi şeması, yeni yatırımcılardan alınan paraların, önceki yatırımcılara vaad edilen parayı ödemek için kullanılmasına dayalı olan sistemdir. Sistem organizatörleri sıfır veya çok az zararla yatırımcılara inanılmaz karlar vaad ederler. Zaman içerisinde yatırımcılar karlarını nakite çevirmek istediklerinde sistem alt üst olur.

Ekonomik Kriz: Ülke ekonomisini önemli derecede sarsan, ani ve beklenmedik bir durumda ortaya çıkan genel olayların sonucu olarak meydana gelen durum, ekonomik kriz olarak tanımlanmaktadır.

Ekonomik Balon: Ekonomik anlamda gerçek değerlerden farklı olan ve yüksek fiyatlar üstünden yapılan hacmi büyük ticaret seviyeleri ekonomik balon ya da köpük olarak adlandırılır. Şişirilmiş değerlere sahip varlıkların alım satımı olarak tanımlanabilen bu kavram ekonomilere büyük etkilerde bulunabilir. Varlık fiyatlarının olması gerekenden çok daha yüksek olduğu, yatırımcılar tarafından fark edilene dek bu balonlar gelişmeye devam eder. Bu gelişme sonucunda piyasada varlık fiyatlarının çökmesine sebebiyet verebilecek bir satış dalgası olur. Satış dalgasının sonucunda ekonomik bir düşüşle durum sona erer.

Fintech: Fintech, finans ve teknoloji kelimelerinin birleşiminden türetilmiş bir terimdir. Finans sektöründeki hizmetleri ve işlemleri daha etkili, verimli ve yenilikçi bir şekilde sunmak amacıyla teknoloji kullanımını ifade eder. Fintech şirketleri, geleneksel finansal kurumlarının yanı sıra özel yazılımlar ile internet tabanlı platformlar ve diğer teknolojik çözümler aracılığıyla finansal hizmetler sunarlar. Örneğin PayPal dijital ödeme ve para transferi sağlayan bir fintechdir.

DAX30 (Deutscher Aktienindex 30): Almanya'nın en büyük ve en önemli borsa endekslerinden biridir. Frankfurt Borsası'nda işlem gören en büyük 30 Alman şirketinin performansını takip eden bu endeks, Almanya'nın ekonomik gücünü ve borsa piyasasının genel eğilimini gösteren bir göstergedir.

Ernst & Young (EY): Dünyanın en büyük dört bağımsız denetim ve danışmanlık firmasından (Big Four) biridir. Deloitte, PwC ve KPMG ile birlikte bu gruba dahildir. Şirketlerin finansal raporlarını inceleyerek doğruluklarını onaylar, muhasebe süreçlerini denetler ve mali tabloların uluslararası standartlara uygun olup olmadığını kontrol eder.

Bilanço: Bir şirketin finansal durumunu gösteren ve genellikle belirli bir tarih itibariyle hazırlanan bir mali tablodur. Bilanço; şirketin sahip olduğu varlıkları, yükümlülükleri ve özkaynakları arasındaki dengeyi gösterir.

CBDC (Central Bank Digital Currency): CBDC'ler, bir ülkenin merkez bankası tarafından çıkarılan dijital para birimleridir. Bu nedenle, bu paralar hukukîen ülke parası veya yabancı para niteliğindedir.

IMF (International Monetary Fund): Küresel finansal istikrarı sağlamak, ekonomik büyümeyi desteklemek ve ülkelerin mali krizlerle başa çıkmasına yardımcı olmak amacıyla 1944 yılında kurulmuş bir uluslararası kuruluştur.

WEF(World Ekonomik Forum): Küresel ekonomik ve sosyal sorunları tartışmak amacıyla dünya liderlerini, iş insanlarını, akademisyenleri ve sivil toplum temsilcilerini bir araya getiren uluslararası bir kuruluştur.

C)GEÇMİŞ KONUSU VE AÇIKLAMASI

Büyük Buhran bir diğer adıyla da Dünya Ekonomik Bunalımı, 1929 yılında New York Borsasının çöküşüyle başlayan ve dünya genelinde büyük ekonomik sorunlara yol açan tarihin en ciddi ekonomik krizlerinden biridir.

1. Dünya Savaşı

1. Dünya Savaşının (1914-1918) yarattığı ekonomik ve politik istikrarsızlık 1929 yılında Büyük Buhrana zemin hazırlamıştır. 1. Dünya Savaşı sırasında ülkeler savaşı finanse etmek amacıyla büyük borçlara girmek zorunda kalmıştır bu durum da çoğu Avrupa ülkesini ABD'den borç almaya yöneltmiştir.

Avrupa ülkeleri ABD'den borç aldıkça ABD ekonomisine bağımlı hale gelmiştir. Büyük Burhanla beraber ABD ekonomisinde ekonomik çöküş yaşanmasıyla Avrupa ülkeleri de doğrudan etkilemiştir. Bu durum krizin çok daha kolay ve hızlı küreselleşmesine sebep olmuştur. 1. Dünya Savaşı sonrası ülkeler ekonomilerini korumak amacıyla yüksek gümrük vergileri uygulamaya başlamıştır. Bu durum da küresel ticareti daraltmıştır.

1. Dünya Savaşı Büyük Buhranın yaşanmasının en büyük sebeplerinden biri olarak görülmektedir. Büyük Buhran yalnızca bir ekonomik kriz değil aynı zamanda savaşın yarattığı dengesizliklerin bir sonucu olmuştur.

ABD'de Aşırı Üretim ve Dengesiz Ekonomi

1920'lerde ABD ekonomisi büyük bir büyüme sürecine girdi. Sanayi üretimi hızla arttı, fabrikalar otomobillerden ev eşyalarına kadar birçok ürünü seri üretimle piyasaya sürmeye başladı. Ancak bu büyüme sürdürülebilir bir temele dayanmıyordu. Şirketler üretimi artırırken, halkın alım gücü aynı oranda yükselmiyordu. Başlangıçta tüketiciler kredi kullanarak ve taksitli alışveriş yaparak bu ürünleri satın alabildi ancak zamanla borçlanma seviyesi yükseldi ve tüketim azalmaya başladı. Bu şirketlerin ellerinde büyük miktarda satılmamış mal birikmesine neden oldu.

Benzer bir durum tarım sektöründe de I. Dünya Savaşı sırasında Avrupa'daki birçok ülke tarım üretiminde düşüş yaşadığı için ABD'nin tarım ürünlerine olan talebin artması ile yaşanmıştı. Amerikan çiftçileri bu durumu fırsat bilerek üretimlerini artırdı, yeni tarım makineleri satın aldı ve büyük yatırımlar yaptı. Ancak savaşın sona ermesiyle beraber Avrupa kendi tarım üretimine döndü ve Amerikan çiftçileri için pazar daralmaya başladı. Üretim fazla olduğu için fiyatlar düştü, çiftçilerin gelirleri azaldı bunun sonucunda da birçok çiftçi borçlarını ödeyemez hale geldi.

Tüm bunlarla beraber ABD'de gelir dağılımı oldukça eşitsizdi. Ekonomik büyüme genellikle zengin kesime fayda sağladı ancak işçilerin maaşları aynı hızda artmadı. Servetin büyük bir kısmı toplumun küçük bir kesiminin elindeydi, bu da halkın geniş bir kısmının tüketim gücünü sınırladı. İnsanlar borçla alışveriş yapmaya devam ederken, şirketler satışların düşmesi nedeniyle üretimlerini kısımaya ve çalışanları işten çıkartmaya başladı. İşsizlik arttıkça tüketim daha da düştü ve ekonomik kriz çıkmaza girdi.

ABD ekonomisi bu dengesiz yapı üzerine kurulmuştu ve en küçük sarsıntıda bile çökmeye hazır hale gelmişti. 1929'da borsanın çöküşü, zaten kırılgan olan bu yapıyı tamamen yerle bir etti ve Büyük Buhran'ı başlatan en büyük etkenlerden biri oldu.

Borsa Spekülasyonu ve Banka Krizleri

1920'lerin sonlarına doğru ABD borsası, büyük bir spekülasyon dalgası yarattı. İnsanlar, hisse senetlerinin fiyatlarının sürekli yükseleceğine inanarak borsaya akın etti. Bankalar ve yatırımcılar, büyük kârlar elde etmek için borç alarak hisse senedi satın alıyordu. Ancak bu sistem, fiyatların gerçek şirket değerlerine değil, piyasanın yapay beklentilerine göre yükselmesine neden oluyordu. Ekim 1929'a gelindiğinde, yatırımcılar artık hisse senetlerinin aşırı değerlenmiş olduğunu fark etmeye başladı ve büyük bir satış dalgası başladı. 24 Ekim 1929'da (Kara Perşembe), borsada panik yaşandı ve yatırımcılar ellerindeki hisseleri hızla satmaya çalıştı. Ancak en büyük çöküş 29 Ekim 1929'da (Kara Salı) yaşandı ve borsa değerinin büyük bir kısmını kaybetti. Bu çöküş, bankaların ve şirketlerin mali durumunu altüst etti, yatırımcılar servetlerini kaybetti ve işsizlik hızla arttı.

Borsa çöküşü, yalnızca yatırımcıları değil aynı zamanda tüm Amerikan finans sistemini de etkiledi. ABD'deki bankalar, hisse senetlerine yatırım yapmış veya yatırımcılara kredi

vermişti. Ancak borsa çöktüğünde bu kredilerin çoğu geri ödenemedi. Bankalar, müşterilerinin paralarını ödeyemez hale geldi ve toplu iflaslar yaşandı.

Halk, bankalardaki mevduatlarını çekmek için panikle bankalara koştu, ancak birçok banka ellerinde yeterli nakit olmadığı için battı. Binlerce insan tüm birikimlerini kaybetti ve kredi sisteminin çökmesiyle birlikte şirketler borç bulamaz hale geldi. Bu durum, ekonomik krizin derinleşmesine ve milyonlarca insanın işsiz kalmasına yol açtı.

Yanlış Ekonomi Politikaları

Büyük Buhran'ın etkilerini hafifletmek yerine daha da ağırlaştıran en önemli faktörlerden biri hükümetlerin aldığı yanlış ekonomi politikalarıydı. ABD hükümeti, krizin ilk aşamalarında ekonominin kendi kendine toplanacağını düşünerek müdahale etmekten kaçındı. Ancak krizin derinleşmesiyle birlikte birtakım adımlar atılmaya başlandı, fakat bu adımlar çoğu zaman yanlış sonuçlar doğurdu.

1929'daki borsa çöküşü sonrası bankalar hızla iflas etmeye başlamış, halk panikle bankalardaki mevduatlarını çekmek için bankalara akın etmişti. Bu durum bankacılık sistemini büyük bir krize sürükledi. Ancak hükümet, bankaları desteklemek yerine piyasadaki para arzını kısıtlayarak ekonominin canlanması için piyasaya daha fazla para sürmesini gerektiren, tam tersini yaparak daralmayı hızlandırdı. Bu politikalar nedeniyle kredi bulmak imkânsız hale geldi, şirketler borç alamadığı için iflas etti ve işsizlik korkunç boyutlara ulaştı.

Bir diğerk büyük hata ise Smoot-Hawley Gümrük Tarifesi olarak bilinen ve 1930 yılında yürürlüğe giren ticaret politikasıydı. ABD, ekonomisini korumak amacıyla ithalat vergilerini büyük ölçüde artırdı. Amaç, Amerikan üreticilerini yabancı rekabetten korumaktı. Ancak bu durum ters tepti. Diğerk ülkeler de misilleme olarak ABD mallarına yüksek vergiler koydu ve küresel ticaret ciddi şekilde daraldı. ABD, ürettiğı malları ihraç edemediğı için sanayi daha da kötüye gitti, şirketler işçi çıkarmaya devam etti ve ekonomik çöküş daha da derinleşti.

Sadece ABD değil, diğerk ülkeler de benzer şekilde korumacı ekonomi politikaları uygulamaya başladı. Her ülke kendi ekonomisini koruma derdine düşerek ticareti sınırlandırınca, dünya genelinde üretim ve tüketim azaldı. Böylece kriz sadece ABD ile sınırlı kalmayıp Avrupa, Latin Amerika ve Asya'ya kadar yayıldı. Küresel ticaret neredeyse durma noktasına geldi ve milyonlarca insan işsiz kaldı.

Büyük Buhran sırasında yanlış ekonomi politikalarının krizleri nasıl daha da kötüleştirebileceğı çok net bir şekilde görüldü. Ekonomiye koruma amacıyla alınan önlemler, aslında krizi daha da şiddetlendirmiş ve dünya ekonomisini toparlanması uzun yıllar sürecek bir buhrana sürüklemişti.

Büyük Buhranın Sonuçları

Bankaların peş peşe iflas etmesi krizi daha da derinleştirdi. İnsanlar birikimlerini çekmek için bankalara akın etti ama bankalar iflas ettiği için çoğu kişi tüm parasını kaybetti. Kredi

bulamayan şirketler kapanmaya başladı, fabrikalar kepenk indirdi, çiftçiler borçlarını ödeyemedi ve tarlalarını terk etmek zorunda kaldı. Ekonomik sistem adeta dondu ve kriz dünya geneline yayıldı. Ülkeler kendi ekonomilerini korumak için ticareti kısıtladı, gümrük vergilerini artırdı ama bu da krizin daha da büyümesine sebep oldu. Dünya ekonomisi durma noktasına geldi.

Ekonomik çöküşün yarattığı umutsuzluk, siyasette de büyük değişimlere neden oldu. İnsanlar, mevcut hükümetlere olan güvenini kaybedince çareyi radikal liderlerde aradı. Almanya’da Hitler, İtalya’da Mussolini gibi liderler, halka ekonomik düzelme vaat ederek iktidara geldi. Ancak bu, demokrasinin gerilemesi ve baskıcı rejimlerin güçlenmesi anlamına geldi. İşsizlik ve ekonomik çöküşten çıkış yolu arayan ülkeler, savaş ekonomisine yöneldi ve bu da II. Dünya Savaşı’nın zeminini hazırladı.

ABD’de ise Franklin D. Roosevelt başkan seçildikten sonra New Deal (Yeni Anlaşma) adı verilen reform hareketini başlattı. Devlet ekonomiye daha fazla müdahale etti, büyük inşaat projeleriyle yeni iş alanları yaratıldı, bankacılık sistemi yeniden düzenlendi ve sosyal güvenlik sisteminin temelleri atıldı. Ancak bu önlemler bile krizi tamamen çözemedi. Asıl toparlanma, ancak II. Dünya Savaşı’yla birlikte gerçekleşti çünkü savaşın getirdiği üretim artışı ekonomiyi tekrar canlandırdı.

D) GEÇMİŞ ALT BAŞLIKLARI

1. Büyük Buhran'a yol açan faktörler göz önüne alındığında, ekonomik krizlerin küresel düzeyde yayılmasını önlemek için hangi uluslararası politikalar geliştirilmelidir?
2. Borsa spekülasyonunun Büyük Buhran'a yol açması, finansal sistemdeki hangi denetim eksikliklerini gözler önüne seriyor ve bu eksiklikler nasıl giderilebilir?
3. Büyük Buhran sırasında uygulanan korumacı politikalar, krizin küresel ticaret üzerindeki etkilerini nasıl artırdı? Korumacılık yerine ne gibi alternatif ticaret politikaları uygulanabilirdi?
4. ABD'deki aşırı üretim ve dengesiz ekonomi, gelir eşitsizliğinin artmasına neden oldu. Bu tür bir ekonomik dengesizliği önlemek için hangi önleyici politikalar geliştirilmelidir?
5. Büyük Buhran sırasında uygulanan yanlış ekonomi politikalarının nasıl daha iyi yönetilebileceği ve krizlerin etkilerini azaltmak için hangi ekonomik modellerin benimsenmesi gerektiği konusunda ne gibi öneriler getirilebilir?
6. Büyük Buhran'ın ardından dünya ekonomisini toparlamak için atılan adımlar yeterli oldu mu? Ne tür yeni yaklaşımlar uygulanabilirdi?
7. Büyük Buhran'ın neden olduğu işsizlik ve gelir eşitsizliği, siyasi ve toplumsal istikrarsızlıkları beraberinde getirdi. Bu tür krizlerde toplumsal huzursuzluğu önlemek için hangi sosyal güvenlik politikaları benimsenmelidir?
8. Krizin çözülmesi için New Deal gibi reform hareketlerinin rolü nedir? Diğer ülkelerde de benzer reformlar uygulanabilir miydi?

E) GÜNÜMÜZ KONUSU VE AÇIKLAMASI

Wirecard, Almanya'nın en büyük finansal teknoloji yani fintech şirketlerinden biri olarak görülmekteydi. 1999'da kurulan şirket, dijital ödeme sistemleri alanında hızla büyüyerek küresel bir oyuncu haline geldi. Kredi kartı ödemeleri, online bankacılık ve dijital finans hizmetleri sunan Wirecard, özellikle e-ticaret sektöründe büyük bir paya sahipti. 2018'de Almanya'nın en büyük 30 şirketinin yer aldığı DAX 30 endeksine dahil edilen şirket, yatırımcılar tarafından bir "teknoloji devi" olarak görülüyordu. Ancak 2020 yılında Wirecard'ın bir fintech olmadığı ve aslında çok büyük bir kurumsal dolandırıcılıktan ibaret olduğu ortaya çıkmıştır.

Wirecard'ın Yükselişi

Wirecard, 1999 yılında Almanya'da bir fintech (finansal teknoloji) şirketi olarak kuruldu. Başlangıçta online ödemeler konusunda hizmet veren şirket, hızla büyüyerek kredi kartı işlemleri, sanal ödeme sistemleri ve finansal yazılım çözümleri sunmaya başladı. Özellikle e-ticaretin artışıyla beraber Wirecard'ın iş hacmi hızla genişledi. 2005 yılında Almanya Borsasında işlem görmeye başlayan şirket 2018 yılında, Almanya'nın en büyük 30 şirketinin yer aldığı DAX 30 endeksine dahil edilerek Almanya'nın en büyük şirketlerinden biri haline geldi. Bu, şirketin finans dünyasındaki güvenilirliğini arttırarak yatırımcıların dikkatini çekti. Hatta Wirecard Avrupa'nın PayPal'ı olarak görülmeye başlandı.

Muhasebe Sahtekarlığı ve Şüpheler

Wirecard'ın hızlı yükselişi, gerçekte var olmayan gelirler ve sahte muhasebe kayıtlarıyla destekleniyordu. Şirket, bilançosunda milyarlarca euroluk hayali varlıklar göstererek finansal tablolarını olduğundan çok daha sağlıklı ve kârlı bir durumda gösterdi. Bu sahtekârlık uzun yıllar boyunca bağımsız denetçiler ve düzenleyici kurumlar tarafından fark edilemedi ya da görmezden gelindi.

Wirecard, özellikle Asya ve Orta Doğu'daki iştirakleri aracılığıyla büyük gelirler elde ettiğini iddia ediyordu. Ancak daha sonra yapılan soruşturmalarda, bu bölgelerde Wirecard'a ait olduğu belirtilen bazı şirketlerin gerçekte var olmadığı ortaya çıktı. Şirketin bilançosunda görünen 1,9 milyar euroluk nakit varlığın aslında hiçbir zaman hesaplarda yer almadığı tespit edildi. Bu para, Singapur'daki iki banka hesabında bulunması gereken bir meblağ olarak gösteriliyordu, ancak bankalar böyle bir mevduatın hiç olmadığını açıkladı.

Wirecard Skandalı Nasıl Ortaya Çıktı?

Wirecard'ın finansal kayıtlarındaki tutarsızlıklarla ilgili ilk büyük şüpheler 2015 yılında ortaya çıkmaya başladı. Financial Times (FT) gazetesi ve bir grup bağımsız araştırmacı, şirketin muhasebe uygulamalarında bazı gariplikler olduğunu fark etti. Özellikle Wirecard'ın belirli bölgelerde iddia ettiği gelirlerin, şirketin gerçek iş hacmiyle uyumsuz olduğu belirtiliyordu. Ancak Wirecard, iddiaları sürekli reddetti ve hatta kendisini eleştiren

gazetecileri, yatırımcıları ve denetçileri hedef almaya başladı. Şirketin CEO'su Markus Braun, Wirecard'ı eleştirenlerin şirketin hisselerini düşürerek kazanç sağlamak isteyen "manipülatörler" olduğunu öne sürdü. Şirket, kendisini eleştirenlere karşı hukuki süreçler başlatıyor ve yanlış bilgi yaydıklarını iddia ediyordu.

Ancak şüpheler giderek büyüyordu. 2019 yılında Financial Times, Wirecard'ın muhasebe kayıtlarının manipüle edildiğine dair yeni belgeler yayınladı. Bu belgelerde, Wirecard'ın Asya operasyonlarını yöneten ekibin, şirketin gelirlerini şişirmek için sahte işlemler yarattığına dair kanıtlar vardı.

Bu haberlerin ardından Almanya'nın finansal düzenleyici kurumu BaFin (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) devreye girdi. Ancak skandalın başlangıcında BaFin'in Wirecard'ı koruyan bir tavır sergilediği ve şirkete yönelik eleştirileri manipülatif saldırılar olarak değerlendirdiği ortaya çıktı. Hatta BaFin, Financial Times'ın muhabirlerini şirketle ilgili yanlış bilgi yaymakla suçlayarak haklarında soruşturma başlattı.

Şüphelerin artmasıyla birlikte 2019'un sonunda, Wirecard'ın yıllık mali tabloları bağımsız bir denetim firması olan Ernst & Young (EY) tarafından detaylı bir incelemeye tabi tutuldu. Ancak EY, şirketin 1,9 milyar euro nakit varlığının gerçekten mevcut olup olmadığını doğrulayamadı. Bunun üzerine Almanya'daki yetkili otoriteler, şirketin mali durumunu incelemek için geniş çaplı bir soruşturma başlattı. Wirecard, 2020 yılının Haziran ayında, bilançosunda yer alan 1,9 milyar euronun aslında hiçbir zaman var olmadığını resmi olarak kabul etmek zorunda kaldı.

Bu gelişmelerin ardından Wirecard'ın CEO'su Markus Braun, 18 Haziran 2020'de istifa etti ve birkaç gün sonra Almanya'da dolandırıcılık, piyasa manipülasyonu ve muhasebe sahtekarlığı suçlamalarıyla tutuklandı. Ayrıca, şirketin COO'su (Operasyon Direktörü) Jan Marsalek, skandalın patlak vermesinden hemen sonra ortadan kayboldu ve şu anda en çok aranan kaçaklar arasında yer alıyor. Marsalek'in Rusya veya Belarus'a kaçmış olabileceği iddia ediliyor.

Wirecard Skandalının Sonuçları Ve Finans Dünyasına Etkileri

Wirecard skandalı, küresel finans piyasalarında büyük yankı uyandırarak finansal düzenleyicilere, bağımsız denetim firmalarına ve yatırımcılara olan güveni ciddi şekilde sarstı. Almanya'nın finansal düzenleyici kurumu BaFin ve bağımsız denetim firması Ernst & Young (EY), bu sahtekarlığı fark edemedikleri için büyük eleştirilere maruz kaldı. Denetim mekanizmalarındaki yetersizlik, Almanya'nın finansal sistemine duyulan güveni zedeledi ve ülkenin en büyük muhasebe skandallarından biri yaşandı. Şirketin hisselerine yatırım yapan bireysel ve kurumsal yatırımcılar ciddi zarar gördü; hisse değerleri hızla eriyerek 100 euro seviyelerinden 1 euro'nun altına düştü. Bu durum, fintech sektörüne duyulan güveni de azalttı ve dijital ödeme sistemleriyle ilgili daha sıkı denetimlerin gerekliliğini gündeme getirdi.

Bağımsız denetim firmalarının rolü sorgulanırken Almanya’da finansal denetim süreçleri daha sıkı hale getirildi. Şirketlerin finansal raporlarının daha detaylı incelenmesi ve düzenleyici kurumların bağımsız hale getirilmesi gerektiği konusunda yeni yasalar çıkarıldı. Skandalın hukuki boyutunda ise Wirecard’ın eski CEO’su Markus Braun tutuklanırken, CFO Jan Marsalek uluslararası bir firari haline geldi. Yöneticilere yönelik bu hukuki süreçler, büyük şirketlerin hesap verebilirliği konusunda yeni tartışmalar başlattı. Bunun yanı sıra, Avrupa Birliği ve Almanya’da finansal sahtekarlıkları önlemek için reform çalışmaları hızlandırıldı. Almanya’nın finansal düzenleyici kurumu BaFin’in yetkileri yeniden değerlendirildi ve bağımsız denetim firmalarının daha sıkı gözetim altına alınması gerektiği ortaya kondu.

Wirecard skandalı, finansal şeffaflığın ve düzenleyici denetimlerin önemini bir kez daha göstererek küresel finans sisteminde büyük değişimlere yol açtı. Hem düzenleyici kurumların hem de yatırımcıların, büyük ölçekli şirketlere yönelik denetimleri daha dikkatli yapmaları gerektiği anlaşıldı.

Finansal sahtekarlıkları önlemek için Almanya ve Avrupa Birliği’nde yeni düzenlemeler getirildi. Finansal düzenleyici kurumların daha bağımsız hale getirilmesi ve denetimlerin sıkılaştırılması gerektiği vurgulandı.

F) GÜNÜMÜZ ALT BAŞLIKLARI

1. Wirecard skandalından sonra finansal denetim süreçlerinde hangi iyileştirmeler yapılmalı? Bu tür sahtekarlıkların önüne geçmek için denetim firmaları hangi önlemleri almalıdır?
2. Wirecard'ın 1.9 milyar euro değerindeki sahte varlıkları göstermesi, finansal düzenleyicilerin denetim süreçlerini nasıl gözden geçirmelerine yol açmıştır? Dünyanın diğer finansal düzenleyicileri bu durumda ne gibi düzenlemeler geliştirebilir?
3. Wirecard skandalı sonrası şirketlerin finansal raporlamada kullanacağı yeni şeffaflık standartları nelerdir? Hangi teknolojik araçlar bu tür dolandırıcılıkların erken aşamada tespit edilmesini sağlayabilir?
4. Sahte muhasebe ve mali manipülasyonların büyük şirketlerin büyümesinin önünde engel teşkil etmemesi için devletler ve denetim firmaları nasıl ortak bir çözüm geliştirebilir?
5. Wirecard skandalı finansal piyasaları nasıl etkiledi ve yatırımcı güvenini yeniden sağlamak için finansal piyasa düzenleyicileri hangi önlemleri alabilir?

6. Wirecard'ın iflasının ardından, fintech şirketleri ve ödeme sağlayıcıları için yeni düzenlemeler neler olabilir? Şirketlerin finansal şeffaflık ve sorumluluk açısından nasıl bir yükümlülükleri olmalı?
7. Sahtekarlığın fark edilmesi uzun yıllar aldı. Finansal kurumlar, muhasebe sahtekarlıklarını tespit etmek için daha etkin hangi iç denetim mekanizmalarını devreye sokabilir?
8. Wirecard skandalının ortaya çıkmasının ardından, fintech sektöründe yasal boşluklar nasıl giderilebilir? Finansal teknolojilerde güvenliği arttırmak için hangi yasal düzenlemeler yapılmalıdır?
9. Bu tür finansal suçların gelecekte önlenmesi için finansal sektörün işleyişine dair eğitimin ve şeffaflığın artırılması için hangi eğitim ve farkındalık programları uygulanabilir?

G)GELECEK KONUSU VE AÇIKLAMASI

2020'li yılların sonlarına doğru dünya genelinde nakit kullanımının hızla azalmasıyla birlikte merkez bankaları, Dijital Merkez Bankası Paralarını (CBDC) resmi olarak benimsemeye başladı. İlk aşamada bu sistem; ekonomik verimliliği artırmak, yasa dışı finansal işlemleri engellemek ve vatandaşlara daha hızlı finansal hizmetler sunmak için getirildi. Hükümetler, CBDC'lerin sunduğu şeffaflık ve hızlı işlemler sayesinde mali denetimlerini daha da artırdı.

Ancak 2030'lu yıllara gelindiğinde, küresel ekonomik sistemin omurgası tamamen CBDC'lere bağlandı. Geleneksel bankalar ya tamamen kapandı ya da devlet kontrolündeki finansal ağlara entegre edildi. Özel kripto paralar kara para aklama bahanesiyle yasaklandı. Böylece tüm ekonomik faaliyetler devlet kontrolüne girdi ve bireyler üzerindeki ekonomik özgürlük ciddi şekilde sınırlandı.

Küresel Finans Manipülasyonu ve Kontrol

Başlangıçta CBDC'ler, ekonomik istikrarı sağlamanın en iyi yollarından biri olarak görülüyordu. Ancak 2040'lara gelindiğinde, bu sistem hükümetlerin otoriterleşmesi için güçlü bir araç haline geldi. Dünya Ekonomik Forumu (WEF) ve Uluslararası Para Fonu

(IMF) gibi büyük organizasyonlar, küresel ekonomiyi düzenlemek için CBDC ağlarını birleştirdi ve dijital ekonomiyi doğrudan kontrol altına aldı.

Devletler, CBDC'ler üzerinden bireylerin harcama alışkanlıklarını izleyebiliyor, sosyal kredi puanı benzeri sistemler oluşturarak "istenmeyen" harcamaları kısıtlayabiliyordu. Belirli ürünlerin satın alınması yasaklandı, hükümet karşıtı görüş belirten kişilerin hesapları donduruldu ve belirlenen harcama kotalarına uymayanlar cezalandırıldı. Kredi puanları, sadece finansal güvenilirliği değil, aynı zamanda vatandaşların politik ve sosyal uyumluluğunu da içerecek şekilde genişletildi.

Dijital Para Krizi: 2045

2045 yılında, dünya çapında dijital para birimlerine yönelik büyük bir kriz patlak verdi. Tüm CBDC sistemleri merkezi bir yapıya sahip olduğu için hükümetler ve büyük finans kuruluşları, sistem üzerinde bilinçli bir enflasyon politikası başlattı. Dijital paraların değerini kontrol etmek için algoritmalarla oynandı ve piyasa manipülasyonu yoluyla paranın alım gücü giderek zayıfladı.

Aynı dönemde, dijital finans sistemine bağımlı hale gelen ülkeler Çin, ABD ve AB liderliğindeki **Dijital Finans Düzeni** adlı yeni bir ekonomik modele zorlandı. Bu modelde, tüm vatandaşlar hükümetlerin belirlediği harcama kurallarına göre finansal faaliyetlerini yürütmek zorundaydı.

Bir süre sonra halk, hükümetlerin CBDC sistemlerini kötüye kullandığını fark etmeye başladı. Büyük ölçekli finansal protestolar başladı ve alternatif finans sistemleri oluşturulmaya çalışıldı. Ancak hükümetler merkezi sistemleri kontrol ettiği için, muhalefet hareketlerini ekonomik yaptırımlarla bastırdı. Alternatif finans araçları yasaklandı, dijital cüzdanlar anında dondurulabildi ve sistem dışına çıkmaya çalışan bireyler kara listeye alındı.

2045 yılının sonlarına doğru, CBDC sistemleri büyük bir çöküş yaşadı. Ekonomik manipülasyonlar nedeniyle enflasyon oranları kontrolden çıktı, insanların tasarrufları hızla değer kaybetti ve piyasalarda devasa bir panik başladı. İnsanlar gıda, enerji ve temel ihtiyaç ürünlerine erişemez hale geldi. Küresel ticaret durma noktasına geldi ve devletler dijital para sistemlerini yeniden dengelemek için otoriter kontrol mekanizmalarını daha da sıkılaştırdı.

Bu kriz, dünya çapında sosyal huzursuzluklara yol açtı. Protestolar, hükümetlerin dijital paraları ve finansal kontrol mekanizmalarını kötüye kullanmasına karşı büyük bir direnişe dönüştü. Ancak hükümetler, bireysel özgürlükleri daha da kısıtlayarak ve halkı baskı altına alarak krizin etkilerini yönetmeye çalıştı. Bu süreç CBDC'lerin başlangıçta vaat ettiği finansal istikrarın tam tersine, küresel bir ekonomik felakete dönüşmesiyle sonuçlandı.

CBDC'nin Sonucu

Dijital merkez bankası paralarının başlangıçta sunduğu vaatler, zamanla ekonomik manipölasyon ve otoriter kontrol mekanizmalarına dönüşerek büyük bir krize yol açtı. CBDC sistemlerinin kötüye kullanımı, küresel ekonomik istikrarsızlık ve finansal özgürlüklerin kısıtlanmasıyla sonuçlandı. Bu kriz teknolojik ilerlemenin yanlış yönetildiğinde nasıl bir felakete dönüşebileceğinin en büyük örneklerinden biri olarak tarihe geçti.

H) GELECEK ALT BAŞLIKLARI

1. CBDC'lerin tamamen devlet kontrolünde olması, bireysel finansal özgürlükleri nasıl etkileyebilir?
2. Dijital para sistemlerinde hükümetler tarafından uygulanan ekonomik manipölasyonları önlemek için hangi mekanizmalar geliştirilebilir?
3. CBDC tabanlı bir ekonomide halkın alternatif finans sistemlerine yönelmesi mümkün mü? Eğer mümkünse, hangi yollarla gerçekleşebilir?
4. Küresel bir CBDC ağı oluşturulması, ulusal ekonomiler ve merkez bankalarının bağımsızlığı açısından ne gibi riskler barındırır?
5. 2045 Büyük Dijital Çöküşü gibi bir senaryonun önüne geçebilmek için hükümetler ve finans kuruluşları ne gibi önlemler almalıdır?

I) KAYNAKÇA

<https://cefis.bilgi.edu.tr/statics/docs/finansal-piyasalarda-manipulasyon-ve-denetim.pdf>

<https://www.ozguryayinlari.com/site/catalog/download/483/2244/5203>

<https://tr.euronews.com/business/2020/06/25/almanya-n-n-en-buyuk-finans-skandal-wirecard-iflasa-basvuruyor>

<https://www.ft.com/content/cb71080a-b9d9-4ac5-aa27-c676c025d9b3>

https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk_Buhran

<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/1929-ekonomik-buhrani>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosbilder/issue/64241/913935>

<https://fintechtime.com/2024/06/gelecegin-finansal-araclari-merkez-bankasi-dijital-pa-ra-birimleri-cbdc/>